

De regeling verplaatsingen te voet¹

drs. F. Matser – kolonel van de militair psychologische en sociologische dienst*

‘Gelukkig, hij is er nog!’
‘Wat bedoelt u, kapitein?’
‘Nou, de nieuwe regeling verplaatsingen te voet is weer uit, opper. En natuurlijk helemaal herzien!’
‘De nieuwe regeling verplaatsingen te voet... maar die ken ik helemaal niet, kapitein, en ik zit al twintig jaar bij de baas.’
‘Ik begrijp niet hoe u zichzelf en de mannen in die twintig jaar van A naar B heeft verplaatst, opper. Dat kan gewoon niet. Niet zonder de regeling verplaatsingen te voet.’

‘U klinkt echt opgelucht, kapitein.’
‘Dat ben ik ook, opper. Deze organisatie is zichzelf niet meer de laatste jaren. Dat hoef ik u toch niet uit te leggen. Soms lijkt het wel of ze op dat ministerie in Den Haag gek geworden zijn. Kruistocht tegen de bureaucratie en verwijderen van overvloedige regelgeving; iedere keer zijn er weer nieuwe acties die mij de haren te berge doen reizen. De mooiste juweeltjes van stafwerk, de prachtigste bronnen van lesmateriaal – het wordt allemaal *rucksichtsloss* over de kling gejaagd.’
‘Maar die regeling verplaatsingen te voet, waar komt die dan vandaan en waar is dat goed voor?’
‘Dat is nog een oude, trouwe regeling uit de vorige eeuw. Eigenlijk gaat hij zelfs terug tot de goede oude dienstplichttijd. In die tijd had je nog veel dienstplichtige kaderleden met weinig ervaring en als die dan op pad gingen met dertig soldaten dan konden ze die regeling gebruiken om te kijken hoe dat moest.’

‘Maar die zijn er nu toch niet meer, kapitein, dienstplichtigen?’
‘Ja, daar heb je gelijk in. Maar zo’n regeling heeft nog een ander doel, opper. Transparantie! Als er een ongeluk gebeurt is het van eminent belang dat we een set van duidelijke regels hebben waarin staat hoe het moet.’
‘Hoezo transparantie, ik snap dat niet. Wat staat daar dan voor bijzonders in, kapitein?’
‘Ongelooflijk belangrijke dingen staan daarin, opper, juist voor die transparantie. Hier bijvoorbeeld: dat je uit moet kijken als het donker is, en daar, dat je verlichting moet dragen als je op de autoweg loopt en niet te vergeten hier, dat een groep militairen die zich in een aaneengesloten formatie marcherend voortbeweegt onder leiding van een commandant, een door voetgangers gevormde colonne is in de zin van de Wegenverkeerswet 1994. Hier, kijk, ik neem zo maar een bladzijde en gelijk een aardig voorbeeld van transparantie, opper. Ik zal het je voorlezen:

Indien niet aan het gestelde in punt 4 en 5 van deze regeling kan worden voldaan, is het verplaatsen in een door militaire voetgangers gevormde colonne een verboden gedraging, waarvoor de opdrachtgever en/of de commandant van de colonne aansprakelijk gesteld kan worden.

Precies wat ik zeg: helder en duidelijk, aansprakelijk stellen!’

‘Maar er zijn zoveel regels, kapitein. Die kan iedereen onmogelijk kennen. Ik heb nog nooit van de regeling verplaatsingen te voet gehoord en ik denk onze pelotonscommandanten ook niet.’

‘Maar denk nu eens logisch na, opper. Stel er

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matser en luitenant-kolonel der mariniers Marc Houben.

¹ De regeling verplaatsingen te voet defensie (nummer S2007701870) is een uitgave van de Directie Aansturing Operationele Gereedstelling (DAOG) van de Defensiestaf en natuurlijk in te zien op defensie-intranet.

gaat iemand op pad met dertig soldaten en er gebeurt een ongeluk. Hoe weten we anders wie er wat fout heeft gedaan? Als er geen regels zijn kun je ze niet overtreden en dan zou je dit soort zaken met gewoon gezond verstand moeten aanpakken. Ik moet er niet aan denken! Nee, als er wat fout gaat dan benoemen we een commissie en die zoekt in een paar maanden alle relevante regelgeving bij elkaar en dan kunnen we precies aanwijzen wie er wat fout heeft gedaan. Dit soort regelingen zijn de ruggengraat van ons militaire rechtstelsel. En zoals u weet wordt iedereen geacht alle regels te kennen. Dus de schuldvraag is altijd helder te beantwoorden: transparantie!

‘Maar kapitein, in zo’n commissie zitten toch allemaal verstandige mensen die veel van het onderwerp weten. Als die met z’n allen nu al maanden moeten zoeken naar alle relevante regelgeving bij zo’n ongeluk, hoe kunnen wij dan verwachten dat de groepscommandant, die vandaag op het lesrooster leest dat hij maandag iets moet gaan doen, met al die regels, voorschriften en aanwijzingen rekening houdt? Daar hebben die sergeanten toch helemaal geen tijd voor.’

‘Onzin, opper, daar gaat het niet om. We willen de mensen gewoon zo goed mogelijk helpen.’

‘Kapitein, soms heb ik de indruk dat het om iets heel anders gaat. Ik denk wel eens dat ze zoveel regels maken om de aansprakelijkheid te beperken. Als er dan weer eens een ongeluk gebeurt, dan zeggen ze tegen het slachtoffer – of nog erger: tegen de nabestaanden – sorry maar uw partner heeft zich niet aan de regels gehouden. Dus helaas kunnen we u geen schadevergoeding betalen. Een paar jaar geleden was er, meen ik, een marinier verdronken tijdens een rivieroversteek, met bepakking, in zijn opleiding. Een commissie met een paar kolonels is toen maanden bezig geweest om het uit te zoeken. Er waren voorschriften over de watertemperatuur, brieven over zwemmen met bepakking, aanwijzingen over zwemmen met wapens, en medische richtlijnen over aanwezigheid van medisch personeel en zuurstofapparatuur. Ze zijn maanden bezig geweest om

uit te zoeken welke regels nu van toepassing waren. En dan spreken die regels elkaar soms nog tegen ook! En de arme sergeant die de les gaf, was de klos.’

‘Opper, het is jammer dat u er zo over denkt. Regels moeten er zijn. Anders kan een organisatie als Defensie niet bestaan. Juist zo’n pareltje van functionaliteit, zoals de regeling verplaatsingen te voet, maakt onze organisatie zo helder en transparant.’

‘U zegt het, kapitein. Ik moet bekennen dat ik het nog nooit van die kant bekeken heb. Ik dacht eigenlijk altijd dat die regels, brieven en aanwijzingen overbodig waren en over ons uitgestort werden omdat er zoveel mensen in die hogere staven werken. Ze moeten daar allemaal toch wat te doen hebben. Dus schrijven ze brieven, verzorgingsinstructies, detaillijsten, instructiekaarten, technische bulletins, nota’s, aanwijzingen SG, en vaste orders. Ja, dat dacht ik. En toen ik u net hoorde praten, dacht ik echt even dat ze er alleen waren zodat iedereen zich veilig kon indekken. Maar misschien zit ik er gewoon helemaal naast. U hebt op die militaire academie ten slotte meer gestudeerd dan ik. Kennelijk dient het allemaal een hoger doel. Geef mij dan maar een kopie van de regeling verplaatsingen te voet. Ik hang hem wel op de publictor. Daar is dan vast wel iemand blij mee.’

‘Opper, u moet met u tijd meegaan. Dat papier hoeft allemaal niet meer op de publictor. Het staat allemaal op intranet.’

‘Maar de meeste mannen van het bataljon hebben helemaal geen intranet, kapitein. En als ze er op kijken dan weet ik niet of ze deze pagina’s opzoeken. Ik heb soms de indruk dat ze meer belangstelling hebben voor andere zaken.’

‘Dat, opper, is een kwestie van tijd. Binnen tien jaar is er geen leger meer zonder intranet.’

‘Kapitein, ik ben wel eens bang dat over tien jaar het intranet de enige plek is waar we nog een leger hebben.’ ■